

II.

„Намъ ни казаха, че тѣ сж разбойници, излѣзли изъ своитѣ вертепи; но тѣ нищо не ни взеха, нито даже парче хлѣбъ; а ние чухме отъ тѣхъ само едно: „Дошли сме да измремъ за земята си!“

Л. Меркантини

НАДЪ бащината българска земя падаше тъменъ робски облакъ, който свиваше въ мѣжа и злочестина душитѣ и сѣрдцата на поробенитѣ люде. По села и градове, по пѣтища и кръстопѣтища се движеха турци, кърсердари, делии и делибашии, които биеха, мѣчиха и поробваха народа. Въмѣсто по български езикъ-светия нашъ езикъ, четѣше се въ училища и църкви на грѣцки езикъ. Турцитѣ забраняваха на българитѣ да се обличатъ въ пѣстра и гиздава носия, да яздатъ хубави коне, да ставатъ управници и сѣдници на народа си, да носятъ оржие. Тѣхъ ги считаха за безправни рюби.

Българинътъ, скромниятъ и трудолюбивъ синъ на своята земя, изгубилъ най-скѣпотото и свето право за човѣка — свободата, гинѣше.

Когато турчинъ замръкваше, билъ той просто заптие или ефенди, той отиваше да но-